

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра загальної, військової і дитячої хірургії
з курсом урології та офтальмології**

**Силабус навчальної дисципліни
«Особливості ведення вогнепальних поранень у вагітних»**

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 120 годин, 4,0 кредити ЄКТС
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра загальної, військової і дитячої хірургії з курсом урології та офтальмології Одеса, вул. Пастера 9, пров. Валіховський, 5, Багатопрофільний медичний центр ОНМедУ. 1 хірургічне відділення, 2 хірургічне відділення
Викладач (-і)	Каштальян М.А., д.мед.н, професор, завідувач кафедри. Професори: д.мед.н. Вансович В.Є., д.мед.н. Герасименко О.С. Доценти: к.мед.н. Квасневський О.А., к.мед.н. Квасневський Є.А., к.мед.н. Колотвін А.О., к.мед.н. Ільїна-Стогнієнко В.Ю., к.мед.н. Давидов Д.М. Асистенти: к.мед.н. Самарський І.М., Білаш О.В., Похлебіна В.Б., Вітюк М.С.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Білаш Оксана Вікторівна, завуч кафедри 093-848-4048 Ільїна-Стогнієнко Вікторія Юріївна, відповідальна за організаційно-виховну роботу кафедри 067-971-21-05 Жебраковська Марина Юріївна, старший лаборант кафедри 050-316-10-91 E-mail: surgdep@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 15.00 до 17.00 з понеділка по п'ятницю Онлайн - консультації: з 15.00 до 17.00 з понеділка по п'ятницю. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – поглиблене вивчення ран, клінічних ознак ран, перебігу ранового процесу, профілактики та лікування ранових ускладнень у вагітних, використання хірургічного інструментарію, застосування шовного матеріалу, виконання хірургічних вузлів та швів; первинна та вторинна хірургічна обробка ран, особливості обробки вогнепальної рани у вагітних: сучасні консервативні методи лікування ран за

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра загальної, військової і дитячої хірургії
з курсом урології та офтальмології**

умови вагітності.

Мета дисципліни: опанування здобувачем знань та формування елементів професійних компетентностей в галузі хірургії, та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання навчальної дисципліни:

- 1.Формування вмінь та навичок: з діагностики та лікуванні ран у вагітних, ранових ускладнень, в тому числі у випадках вогнепальних ран.
- 2.Опанування навичок з виконання первинної та вторинної хірургічної обробки ран.
- 3.Опанування вмінням визначати тактику лікування ран та профілактики ранових ускладнень.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- клінічні ознаки рани, ранових ускладнень, особливості хірургічного лікування.

Вміти:

- Спілкуватися з вагітними , які мають поранення збирати скарги, анамнез життя та захворювання.
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання:

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання:

Практичні заняття: бесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач, демонстрація та відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах.

Самостійна робота: передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Визначення, ознаки рани. Класифікація ран. Фази ранового процесу.

Визначення рани. Основні клінічні ознаки рани. Складові частини рани. Рановий процес, його фази. Класифікація ран: за походженням; за характером ранячого предмету; за ступенем інфікованості. Види загоєння та фази перебігу ранового процесу. Особливості вогнепальної рани.

Тема 2. Ранові ускладнення. Ранові ускладнення: розвиток інфекції в рані, кровотеча з рани, неспроможність рани, гіпертрофічні рубці та келоїди. Загальні принципи лікування ран та профілактика розвитку ускладнень ранового процесу.

Тема 3. Хірургічний інструментарій. Класифікація медичних інструментів: за сферою застосування; за кратністю застосування; за умовами застосування; за

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра загальної, військової і дитячої хірургії
з курсом урології та офтальмології**

призначенням. Загальні вимоги до медичних інструментів. Ріжучі інструменти. Вимоги до ріжучих інструментів. Сучасні інструменти для роз'єднання тканин. Затискні інструменти. Відтискні інструменти. Методи стерилізації.

Тема 4. Шовні матеріали та хірургічні голки. Основні терміни та визначення. Класифікація шовних матеріалів. Системи позначення шовних ниток. Основні вимоги до шовного матеріалу. Хірургічні, атравматичні та лігатурні голки. Кліпси та скобки для зшивання. Зшиваючі хірургічні апарати. Стерилізація шовного матеріалу.

Тема 5. Хірургічні вузли та шви. Складові частини вузла. Види вузлів. Техніка зав'язування вузлів. Аподактильний метод. Види хірургічних швів. Техніка накладання вузлових та безперервних швів. Техніка зняття шкірних швів.

Тема 6. Засоби асептики при хірургічній обробці рани у вагітних. Асептичні умови. Підготовка та обробка операційного поля. Обробка рук хірурга. Надягання стерильної білизни та рукавичок.

Тема 7. Місцева анестезія у вагітних. Визначення. Сучасні препарати для місцевої анестезії. Показання та протипоказання до місцевої анестезії. Види місцевої анестезії. Методика виконання інфільтраційної та інфільтраційної футлярної анестезії за Вишневським О.В. Ускладнення місцевої анестезії. Профілактика і загальні принципи лікування ускладнень місцевої анестезії у вагітних.

Тема 8. Первинна хірургічна обробка рани у вагітних. Визначення. Показання та протипоказання до проведення первинної хірургічної обробки рани. Основні види первинної хірургічної обробки рани. Етапи первинної хірургічної обробки рани. Первинні та первинно-відстрочені шви.

Тема 9. Особливості хірургічної обробки вогнепальної рани у вагітних. Загальні принципи хірургічної обробки вогнепальної рани. Етапи первинної хірургічної обробки вогнепальної рани. Методи закриття вогнепальної рани.

Тема 10. Вторинна хірургічна обробка рани у вагітних. Інфіковані рани. Місцеві та загальні ознаки запального процесу. Класифікація ранової інфекції. Правець. Екстрена профілактика правця. Клостридіальна та гнилісна ранова інфекція, особливості хірургічного лікування. Показання та протипоказання до проведення вторинної хірургічної обробки рани. Методики дренивання ран.

Тема 11. Антибіотикопрофілактика та антибіотикотерапія при лікуванні ран у вагітних. Поняття про антибіотикопрофілактику та антибіотикотерапію. Антибіотикорезистентність. Інфекційний моніторинг ран. Показання до антибіотикопрофілактики. Показання та протипоказання до антибіотикотерапії ранової інфекції у вагітних. Рациональне використання антибактеріальних препаратів.

Тема 12. Особливості лікування ран у післяопераційному періоді у вагітних. Післяопераційний період, його фази. Рациональне знеболення. Поняття про перев'язку. Використання властивостей перев'язувального матеріалу в лікуванні ран.

Тема 13. Використання препаратів для місцевого лікування ран у вагітних. Особливості місцевого лікування операційних та випадкових ран в залежності від ступеню інфікованості та фази перебігу ранового процесу. Використання протеолітичних ферментів, сорбентів, гіпертонічних розчинів, гіперосмолярних мазей, спеціальних перев'язувальних засобів. Стимуляція регенерації та репарації рани.

Тема 14. Терапія ран негативним тиском. Ультразвуковий дебридмент рани у вагітних. Апарати та засоби NPWT та VAC. Показання та протипоказання до використання систем негативного тиску. Можливі режими застосування. Ультразвуковий дебридмент ран (UAW) показання та протипоказання до застосування.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра загальної, військової і дитячої хірургії
з курсом урології та офтальмології**

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Загальна хірургія: підручник / С. Д. Хіміч, М. Д. Желіба, І. Г. Герич та ін.; за ред. професорів С. Д. Хіміча, М. Д. Желіби. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – с. 312-335, с. 510-518с.
2. Загальна хірургія: підручник / за ред.: Я. С. Березницького, М. П. Захараша, В. Г. Мішалова, В. О. Шідловського; В. П. Андрющенко, Я. С. Березницький, А. В. Верба та ін. – Вінниця: Нова Книга, 2021. – с. 198-225, с. 312-320
3. Хірургія. (Підручник з загальної хірургії) / за ред. проф. Я. С. Березницького. – Дніпро: РВА «Дніпро VAL», Т.1. – 2020. – с. 270-298, с. 350-362
4. General Surgery. Textbook for students of higher medical educational establishments / [Lihonenko O.V., Zubaha A.B., Khimich S.D. et al.]; Edited by Prof. S.D. Khimich, Prof. M.D. Zheliba. – Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2021. – p. 412-438, p. 529-540
5. General Surgery. Textbook for students of higher medical educational establishments / [Lihonenko O.V., Chorna I.O. et al.]; Edited by Prof. Ja.S. Bereznickij, M.P. Zacharash, M.P. Mishalov. – Vinnica: New Book, 2021. – p. 225-248, p. 300-312
6. Lyapis M. A. Methods of Examination of a Surgical Patient / M. A. Lyapis. – Ternopil: Ukrmedbook, 2021. – p. 120-128
7. Mendez-Figueroa M., Dahlke G., Vrees G. V., Rouse G. A. "Trauma during pregnancy: Outcomes of pregnant trauma patients in a rural trauma center". – American Journal of Obstetrics and Gynecology, 2020. p. 310-328
8. Macones G. A., Cahill A. G. "Obstetric Trauma: Diagnosis and Management". – 2021.Chapters on emergency interventions and surgical techniques: p. 225-248

Додаткова:

1. Амбулаторні хірургічні маніпуляції / за ред. проф. Польового В. П., Шкваровського І. В., Желіби М. Д. – Чернівці: Медуніверситет, 2021. – с. 189-202
2. Шаповал С.Д. Гнійно-септична хірургія / навчальний посібник. – Київ: ВСВ «Медицина», 2021. – с. 150-164
3. Weiniger B., Einav A., Matot S. "Management of Trauma in Pregnancy". – Current Anesthesiology Reports, 2020. p. 45-61

Електронні інформаційні ресурси:

1. <https://moz.gov.ua/> – Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / American Medical Association
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
6. <http://iss-sic.com/> - Міжнародна спільнота хірургів

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усний (опитування), тестування, оцінювання виконання практичних вправ, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті та самостійної роботи студентів.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра загальної, військової і дитячої хірургії
з курсом урології та офтальмології**

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.
- Перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювань; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра загальної, військової і дитячої хірургії
з курсом урології та офтальмології**

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-наушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, методичні вказівки, альбом.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.